2024(2) THCR

తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానము, హైదరాబాద్.

గౌరవనీయ ప్రధాన న్యాయమూర్తి అలోక్ అరాధే

మరియు

గౌరవనీయ న్యాయమూర్తి అనిల్ కుమార్ జూకంటి

రిట్ పిటిషన్ నెం. 8431 మరియు 11730/2014

తీర్పు తేదీ: 25.04.2024

వైస్రాయ్ హోటల్స్ లిమిటెడ్ మరియు ఇతరులు

వర్సెస్

తెలంగాణ రాష్ట్ర వక్ఫ్ బోర్డ్, హైదరాబాదు మరియు ఇతరులు

ఉమ్మడి ఉత్తర్వు : (గౌరవనీయ ప్రధాన న్యాయమూర్తి అలోక్ అరాధే ద్వారా)

ఈ పిటిషన్లలో, పిటిషనర్లు 23.08.2007 నాటి అనుబంధ నోటిఫికేషన్‌ను జారీ చేయడంలో మరియు వక్ఫ్ చట్టం, 1995లోని సెక్షన్ 54 ప్రకారం ప్రొసీడింగ్ దాఖలు చేయటాన్ని ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర వక్ఫ్ బోర్డ్ యొక్క చర్య యొక్క చెల్లుబాటును తప్పు పట్టారు. ఒకే విధమైన అంశాల కారణంగా, రెండు రిట్ పిటిషన్లు సారూప్యతతో విచారించబడ్డాయి మరియు ఈ ఉమ్మడి ఉత్తర్వు ద్వారా నిర్ణయించబడుతున్నాయి. రిఫరెన్స్ సౌకర్యం కోసం, డబ్ల్యు.పి.నెం.8431/2014 యొక్క వాస్తవాలు సూచించబడుతున్నాయి.

(i) సంబంధిత వాస్తవాలు :

2. క్లుప్తంగా రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేయడానికి దారితీసే వాస్తవాలు ఏమిటంటే, సర్వే నెం.181 మరియు 182 హైదరాబాద్‌లోని కవాడిగూడ గ్రామంలో 4 ఎకరాల 4 గుంటలను కొలిచే భూమికి సంబంధించి అప్పటి చట్టాల ప్రకారం 07.02.1958న బోర్డ్ ఆఫ్ రెవెన్యూ ద్వారా మహమ్మద్ గులాం దస్తగీర్‌కు పట్టా మంజూరు చేయబడింది. డబ్ల్యు.పి. నెం.8431/2014 యొక్క అంశం 14,400 చదరపు గజాల విస్తీర్ణంలో ఉన్న భూమి, అంటే సర్వే నెం.లు.181

మరియు 182/1లోని 2 ఎకరాల 97 గుంటలు, హైదరాబాద్‌లోని కవాడిగూడ గ్రామంలో ఉంది, డబ్ల్యు.పి.నెం.11730/2014 యొక్క అంశం సర్వే నెం.లు.181 మరియు 182/1లోని 1500 చదరపు గజాలు హైదరాబాద్‌లోని కవాడిగూడ గ్రామంలో ఉంది(ఇకపై ఈ భూములను "సబ్జెక్ట్ ఆస్తి"గా సూచిస్తా).

(ii) వక్ఫ్ బోర్డు ద్వారా మొదటి ఆవృతం (రౌండ్) దావా:

3. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర వక్ఫ్ బోర్డ్ వక్ఫ్ చట్టం, 1954లోని సెక్షన్ 27 (ఇకపై "1954 చట్టం"గా సూచిస్తాము) క్రింద విచారణ నిర్వహించి, సబ్జెక్ట్ ఆస్తి వక్ఫ్ ఆస్తి కాదని 05.10.1958 తేదీన నిర్ధారించింది. మొహమ్మద్ గులాం దస్తగిర్ మరణానంతరం, అతని చట్టపరమైన ప్రతినిధులు 1963 డిసెంబర్ నెలలో శ్రీమతి డి.ఎస్.లక్ష్మి మరియు శ్రీమతి జి.మోహిని కుమారికి అనుకూలంగా అమ్మకపు ఒప్పందాన్ని అమలు చేశారు. ఆ తర్వాత, 03.08.1964న, దివంగత మొహద్ గులాం దస్తగిర్ యొక్క చట్టపరమైన వారసులు. హైదరాబాద్‌లోని కవాడిగూడలో 14,400 చదరపు గజాల (2 ఎకరాల 97 గుంటలు) సర్వే నెం.181 మరియు 182లోని భూమికి సంబంధించి విక్రయ పత్రాన్ని శ్రీమతి డి.ఎస్.లక్ష్మి మరియు శ్రీమతి జి.మోహిని కుమారికి అనుకూలంగా అమలు చేశారు.

(iii) వక్ఫ్ బోర్డు ద్వారా రెండవ ఆవృతం దావా:

4. ఆ తర్వాత, శ్రీ అబ్దుల్ గఫూర్ సబ్జెక్ట్ ఆస్తి, వక్ఫ్ ఆస్తి 21 ఖుర్దాద్ 1355 ఫస్లీ అనగా 1945 నాటి ఆరోపించిన ముంతఖాబ్ ద్వారా దానం చేయబడింది అన్న కారణంతో ఒకటవ అదనపు ప్రధాన న్యాయమూర్తి, సిటీ సివిల్ కోర్ట్, హైదరాబాద్ ఫైల్‌పై 29.06.1964 తేదీనాడు ఒ.ఎస్.నెం.2391/1964 అనే సివిల్ దావా వేశారు. విచారణ న్యాయస్థానం 31.08.1965 తేదీనాటి ఉత్తర్వు ద్వారా కోర్టు రుసుము లోటు మరియు ఆర్థిక అధికార పరిధి లేకపోవడంతో దావా వాపసు చేసింది. పైన పేర్కొన్న ఉత్తర్వుకు వ్యతిరేకంగా, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉన్నత న్యాయస్థానంలో సి.ఆర్.పి.నెం.2097/1965 అనే రివిజన్ పిటిషన్‌ను ఎంచుకున్నారు, అది తిరస్కరించబడింది.

(iv) వక్ఫ్ బోర్డు ద్వారా మూడవ ఆవృతం దావా :

5. ఆ తర్వాత, వక్ఫ్ బోర్డు 11.08.1966 తేదీతో శ్రీమతి డి.ఎస్.లక్ష్మి మరియు శ్రీమతి జి.మోహిని కుమారి కి షోకాజ్ నోటీసు జారీ చేసింది. సబ్జెక్ట్ ఆస్తిని వక్ఫ్ ఆస్తిగా పేర్కొంటూ, ఆ కోణంలో విచారణ జరపాలని ప్రతిపాదించారు. చెప్పిన షోకాజ్ నోటీసును శ్రీమతి డి.ఎస్.లక్ష్మి మరియు శ్రీమతి. జి.మోహిని కుమారి ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉన్నత న్యాయస్థానం ముందు డబ్ల్యు.పి.నెం.1772/1966లో సవాలు చేశారు. రిట్ పిటిషన్ పెండింగ్‌లో ఉన్న సమయంలో, రిట్ పిటిషనర్లు శ్రీమతి. డి.ఎస్.లక్ష్మి మరియు శ్రీమతి. జి.మోహిని కుమారి సబ్జెక్ట్ ఆస్తిని కృష్ణ కోల్డ్ డ్రింక్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్‌కు అనుకూలంగా బదిలీ చేసారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉన్నత న్యాయస్థానం 05.09.1968 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా ఒకసారి 1954 చట్టంలోని సెక్షన్ 27 ప్రకారం అప్పటికే సబ్జెక్ట్ ఆస్తి వక్ఫ్ ఆస్తి కాదని నిర్ధారించిందని, ఆంధ్రప్రదేశ్ వక్ఫ్ బోర్డు సమస్యను మళ్లీ పరిశీలించడం అనుమతించబడదని , ఆంధ్రప్రదేశ్ వక్ఫ్ బోర్డ్ ప్రారంభించిన ప్రక్రియను రద్దు చేసింది .

6. శ్రీ కృష్ణ బాట్లర్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, పైన పేర్కొన్న చట్టంలోని నిబంధనల నుండి మినహాయింపు కోరుతూ అర్బన్ ల్యాండ్ సీలింగ్ యాక్ట్, 1976 క్రింద ప్రత్యేక అధికారి ముందు ధృవీకరణ(డిక్లరేషన్) దాఖలు చేసింది. ఈ పైన పేర్కొన్న మినహాయింపు 22.10.1981 తేదీ నాటి జి.ఓ.ఎంఎస్.నెం.888 ప్రకారం మంజూరు చేయబడింది.

7. వక్ఫ్ బోర్డ్ ఎ.పి. గెజిట్‌లో క్రమ సంఖ్య నెం.1530లో గెజిట్ నోటిఫికేషన్‌ను ప్రచురించింది, దీనిలో “మసీదు సుల్తాన్ స్మశానవాటిక మరియు హైదరాబాద్ సిటీ, వార్డ్ నెం.1, బ్లాక్ 3, కవాడిగూడలోని సర్వే నెం.82/2లో ఉన్న స్థలం యొక్క వివరణ ద్వారా వక్ఫ్ ఆస్తిగా చేర్చారు. 16.09.1984న, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం శ్రీ కృష్ణ బాట్లర్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్‌కు భారీ పారిశ్రామిక వినియోగం నుండి ఒక హోటల్‌ను నిర్వహించే ఉద్దేశ్యంతో వాణిజ్య వినియోగానికి మార్చడానికి అనుమతిని ఇచ్చింది. 1990వ సంవత్సరంలో హైదరాబాద్‌లోని మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ సబ్జెక్ట్ ఆస్తిలో హోటల్‌ను నిర్మించేందుకు అనుమతి ఇచ్చింది.

(v) వక్ఫ్ బోర్డు ద్వారా నాల్గవ ఆవృతం దావా :

8. ఆ తర్వాత, పిటిషనర్లు వక్ఫ్ ఆస్తిపై అక్రమార్కులుగా ఉన్నారనే కారణంతో వక్ఫ్ బోర్డ్ 1995 వక్ఫ్ చట్టంలోని సెక్షన్ 54(1) ప్రకారం (ఇకపై "1995 చట్టం"గా పేర్కొనబడింది) 11.06.1998 తేదీన నోటీసు జారీ చేసింది. పిటిషనర్లు తమకు జారీ చేసిన నోటీసుకు 24.07.1998న సమాధానం సమర్పించారు. సమాధానం అందిన తర్వాత, వక్ఫ్ బోర్డు తదుపరి చర్యలు ప్రారంభించలేదు.

(v) వక్ఫ్ బోర్డు ద్వారా ఐదవ ఆవృతం దావా :

9. ఏడేళ్ల తర్వాత, 1995 చట్టంలోని సెక్షన్ 54(1) ప్రకారం 01.02.2005 తేదీతో వక్ఫ్ బోర్డు పిటిషనర్లకు మరో నోటీసు జారీ చేసింది. పిటిషనర్లు 09.03.2005న ఒక వివరణాత్మక ప్రాతినిధ్యాన్ని సమర్పించారు, దీనిలో సబ్జెక్ట్ ఆస్తి వక్ఫ్ ఆస్తి కాదని ఒక నిర్దిష్ట నిర్ణయం తీసుకోబడింది మరియు సబ్జెక్ట్ ఆస్తి సంబంధించి నిరంతర మరియు ఉద్దేశపూర్వకంగా కొనసాగడం కోర్టు యొక్క. ధిక్కారమేనని వక్ఫ్ బోర్డు కూడా అంచనా వేసింది.

10. 1995 చట్టం ప్రకారం 12.07.1984 గెజిట్ నోటిఫికేషన్ ప్రచురించబడిన తేదీ నుండి 24 సంవత్సరాల వ్యవధి తరువాత, దీనిలో "మసీదు సుల్తాన్ స్మశానవాటిక మరియు సర్వే నెం.182/2లో భూమి" పేర్కొనబడింది, గెజిట్‌కు అనుబంధం 23.08.2007న నోటిఫికేషన్ జారీ చేయబడింది, దీని ద్వారా 12.07.1984 నాటి గెజిట్ నోటిఫికేషన్‌ను "మసీదు బాగ్ కవాడిగూడ, హైదరాబాద్, పాత కరస్పాండెంట్ నెం.140 – కొత్త సర్వే నెం.181, పరిధితో 1 ఎకరం 24 గుంటల మరియు సర్వే నం.182 పరిధి 2 ఎకరాల 20 గుంటలు, మొత్తం 4 ఎకరాల 4 గుంటలు"

11. 21.01.2014న, 2వ పిటిషనర్, ఆంగ్ల దినపత్రిక 'ది హిందూ'లో ప్రచురించబడిన వార్తాపత్రిక కథనం నుండి వక్ఫ్ ఆస్తిని ఆక్రమించినందుకు 1వ పిటిషనర్ పై చర్య తీసుకునేందుకు వక్ఫ్ బోర్డు ఆలోచిస్తున్నట్లు నివేదించబడింది. ఆ తర్వాత, 22.01.2014న, పిటిషనర్లు తక్షణమే వక్ఫ్ బోర్డు ప్రత్యేక అధికారికి ఒక కమ్యూనికేషన్ పంపారు,

ఎప్పటికప్పుడు కోర్టులు గతంలో చేసిన తీర్పుల దృష్ట్యా ఎటువంటి చర్య తీసుకోలేమని తేల్చిచెప్పారు.

12. ఆ తర్వాత, వక్ఫ్ బోర్డ్ 04.02.2014న, 1వ పిటిషనర్ ని సబ్జెక్ట్ ఆస్తి నుండి తొలగించాలని ప్రార్థిస్తూ 1995 చట్టంలోని సెక్షన్ 54 ప్రకారం ఆంధ్రప్రదేశ్ స్టేట్ వక్ఫ్ ట్రిబ్యునల్‌లో ఒ.ఎస్.నెం.13/2014 దాఖలు చేసింది. పిటిషనర్లు 21.03.2014న వక్ఫ్ ట్రిబ్యునల్ ముందు హాజరు కావాలని కోరారు. 23.08.2007 నాటి అనుబంధ నోటిఫికేషన్ ను జారీ చేయడంలో మరియు 1995 చట్టంలోని సెక్షన్ 54 ప్రకారం చర్యను ప్రారంభించడంలో వక్ఫ్ బోర్డు చర్యను సవాలు చేస్తూ పిటిషనర్లు ప్రస్తుత రిట్ పిటిషన్‌ను దాఖలు చేశారు. ఈ కోర్టు బెంచ్ 20.03.2014 నాటి మధ్యంతర ఉత్తర్వు ద్వారా రిట్ పిటిషన్ పెండింగ్‌లో ఉన్న సమయంలో పిటిషనర్లకు వ్యతిరేకంగా ఎటువంటి ప్రతికూల ఉత్తర్వులు జారీ చేయవద్దని వక్ఫ్ ట్రిబ్యునల్‌ని ఆదేశించింది.

(ఏడు) రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేసిన తర్వాత సంఘటనలు :

13. రిట్ పిటిషన్ పెండింగ్‌లో ఉన్న సమయంలో, నేషనల్ కంపెనీ లా ట్రిబ్యునల్, హైదరాబాద్ బెంచ్‌లో దివాలా మరియు దివాలా కోడ్, 2016లోని సెక్షన్ 7 ప్రకారం అసెట్ రీకన్‌స్ట్రక్షన్ (ఇండియా) లిమిటెడ్ ద్వారా 1వ పిటిషనర్ కి వ్యతిరేకంగా కంపెనీ పిటిషన్ దాఖలు చేయబడింది. పైన పేర్కొన్న పిటిషన్ 12.03.2018న అంగీకరించబడింది మరియు కార్పొరేట్ ఇన్‌సాల్వెన్సీ రిజల్యూషన్ ప్రక్రియ ప్రారంభించబడింది. ఎం/ఎస్. అనిరుధ్ ఆగ్రో ఫార్మ్స్ లిమిటెడ్ (ఇకపై "ఫార్మ్స్ లిమిటెడ్"గా సూచిస్తారు) కూడా సిఐఆర్‌పి ప్రక్రియలో పాల్గొని, 10.11.2022న తీర్మాణం(రిజల్యూషన్) ప్లాన్‌ను సమర్పించింది. ఫార్మ్స్ లిమిటెడ్ విజయవంతమైన తీర్మాణం(రిజల్యూషన్) దరఖాస్తుదారుగా ప్రకటించబడింది మరియు దానికి అనుకూలంగా లెటర్ ఆఫ్ ఇంటెంట్ జారీ చేయబడింది. రిజల్యూషన్ ప్రొఫెషనల్, ఫార్మ్స్ లిమిటెడ్ సమర్పించిన రిజల్యూషన్ ప్లాన్ ఆమోదించాలని కోరుతూ నేషనల్ కంపెనీ లా ట్రిబ్యునల్‌ను ఆశ్రయించారు, ఇది 09.06.2023 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా కొట్టివేయబడింది. చెన్నైలోని నేషనల్ కంపెనీ లా అప్పిలేట్ ట్రిబ్యునల్‌లో చేసిన అప్పీల్‌లో ఫార్మ్స్ లిమిటెడ్ ఈ

ఉత్తర్వుపై దాడి చేసింది. నేషనల్ కంపెనీ లా అప్పిలేట్ ట్రిబ్యునల్ 06.10.2023 నాటి ఉత్తర్వులను నేషనల్ కంపెనీ లా ట్రిబ్యునల్ ఆమోదించిన ఉత్తర్వును పక్కన పెట్టి, ఫార్క్స్ లిమిటెడ్ సమర్పించిన తీర్మాణం ప్రణాళిక(రిజల్యూషన్ ప్లాన్)ను ఆమోదించింది. ఫార్క్స్ లిమిటెడ్ రుణదాతలకు చెల్లింపులు చేసింది మరియు తీర్మాణం ప్రణాళిక 10.10.2023న సరిగ్గా అమలు చేయబడింది. 12.10.2023న, పిటిషనర్ కంపెనీ వ్యవహారాలను నిర్వహించడానికి కొత్త బోర్డు ఏర్పాటు చేయబడింది మరియు కంపెనీకి మేనేజింగ్ డైరెక్టర్–కమ్–సిఇఒగా శ్రీ కె. రవీందర్ రెడ్డి నియమితులయ్యారు.

(ఎనిమిది) పిటిషనర్ల సమర్పణలు :

14. డబ్ల్యు.పి.నెం.8431/2014లో పిటిషనర్ల తరపు సీనియర్ న్యాయవాది, 1వ పిటిషనర్, సబ్జెక్ట్ ఆస్తిపై మారియట్ ఫైవ్ స్టార్ హోటల్‌ను నిర్వహిస్తున్నారని మరియు సబ్జెక్ట్ ఆస్తి యాజమాన్యానికి సంబంధించి వక్ఫ్ బోర్డు యొక్క వాదనలను అనేక సందర్భాల్లో సమర్పించగా, ఈ కోర్టుతో సహా వక్ఫ్ బోర్డు వంటి వివిధ ఫోరమ్‌లు ప్రతికూలత తెలిపాయని, స్థిరమైన తీర్పుకు విరుద్ధంగా విచారణను ప్రారంభించడంలో వక్ఫ్ బోర్డు యొక్క వరుస చర్యలు రెస్ జ్యుడికాటా సూత్రాలపై నిషేధించబడతాయని వాదించారు. 1954 చట్టంలోని సెక్షన్ 27 కింద విచారణలో, సబ్జెక్ట్ ఆస్తి వక్ఫ్ ఆస్తి కాదని ఒకసారి వక్ఫ్ బోర్డ్ తేల్చినందున, సబ్జెక్ట్ ఆస్తి వక్ఫ్ ఆస్తి అని నిర్ధారించడానికి వక్ఫ్ బోర్డ్ తదుపరి చర్యలను పదేపదే ప్రారంభించలేదని కూడా వాదించబడింది. 24 ఏళ్ల విపరీతమైన జాప్యం తర్వాత వక్ఫ్ బోర్డు అనుబంధ నోటిఫికేషన్‌ను జారీ చేయడం కుదరదని, వాస్తవానికి, ప్రస్తుత నోటిఫికేషన్ అనుబంధ నోటిఫికేషన్ కాదని, కొత్త నోటిఫికేషన్ అని నివేదించారు. అనుబంధ నోటిఫికేషన్ జారీకి 1995 చట్టం ప్రకారం నిర్దేశించిన విధానాన్ని అనుసరించడం లేదని కూడా సమర్పించారు. పైన పేర్కొన్న సమర్పణలకు మద్దతుగా, బోర్డ్ ఆఫ్ ముస్లిం వక్ఫ్స్, రాజస్థాన్ వర్సెస్ రాధా కిషన్, పంజాబ్ వక్ఫ్ బోర్డ్ వర్సెస్ గ్రామ పంచాయితీ, టి.కాళీమూర్తి వర్సెస్ ఫైవ్ గోరీ థైకల్ వక్ఫ్, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం(ప్రస్తుతం తెలంగాణ రాష్ట్రం) వర్సెస్ ఎ.పి. స్టేట్ వక్ఫ్ బోర్డు మరియు మునవర్ సుల్తానా వర్సెస్ గోసుల రాములు కేసులలోని సుప్రీం కోర్టు నిర్ణయాలపై ఆధారపడటం జరిగింది.

(తొమ్మిది) 1వ ప్రతివాది యొక్క సమర్పణలు :

15. 1995 చట్టంలోని సెక్షన్ 54 ప్రకారం వక్ఫ్ బోర్డు విచారణ ప్రారంభించిందని, పిటిషనర్లకు నోటీసు జారీ చేసిందని 1వ ప్రతివాది తరపు సీనియర్ న్యాయవాది వాదించారు. వక్ఫ్ బోర్డ్ 1995 చట్టంలోని సెక్షన్ 54(3) ప్రకారం ఒ.ఎస్.నెం.13/2014 అనే దావాను దాఖలు చేసిందని మరియు సబ్జెక్ట్ ఆస్తి వక్ఫ్ ఆస్తి అని నిరూపించడానికి సాక్ష్యాలను జోడించాల్సిన బాధ్యత వక్ఫ్ బోర్డుపై ఉందని సమర్పించబడింది. సబ్జెక్ట్ ఆస్తి వక్ఫ్ ఆస్తి కాదా అనే సమస్యను వక్ఫ్ ట్రిబ్యునల్ తీర్పు చెప్పవలసి ఉంటుందని కూడా సమర్పించబడింది. పిటిషనర్లు వక్ఫ్ ట్రిబ్యునల్ ముందు అవకాశం పొందుతారని మరియు వారిపై ప్రతికూల ఉత్తర్వు జారీ చేయబడినట్లయితే, వారు 1995 చట్టంలోని సెక్షన్ 83(9) ప్రకారం రివిజన్ కు చట్టబద్ధమైన పరిష్కారాన్ని కలిగి ఉంటారని వాదించారు. పిటిషనర్లకు చట్టబద్ధమైన పరిష్కారం లభించిన తర్వాత, పిటిషనర్లు ఈ రిట్ పిటిషన్‌లో వక్ఫ్ బోర్డు ప్రక్రియను దాఖలును ప్రశ్నించలేరని కూడా వాదించారు. అంతర్లీనంగా అధికార పరిధి లేకుంటే నిషేధం యొక్క రిట్ జారీ చేయబడుతుందని వాదించారు. 1995 చట్టం దావా దాఖలు చేయడానికి అనుమతినిస్తుందని కూడా వాదించారు. పైన పేర్కొన్న సమర్పణలకు మద్దతుగా, **తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం వర్సెస్ తాళ్లపాక అనంతాచార్యులు**లో సర్వోన్నత న్యాయస్థానం నిర్ణయంపై ఆధారపడటం జరిగింది.

16. కేసు యొక్క వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులలో నిషేధం జారీ చేయవలసిన అవసరం నెరవేరలేదని మరియు పిటిషనర్లు లేవనెత్తిన సమస్యను ఈ కోర్టు నిర్ణయిస్తే, 1995 చట్టంలోని సెక్షన్ 83(9) ప్రకారం వారికి సూచించిన చట్టబద్ధమైన పరిష్కారాన్ని పక్షాలు కోల్పోతాయని వాదించారు.

(పది) 2వ ప్రతివాది యొక్క సమర్పణలు :

17. తక్షణ రిట్ పిటిషన్‌లో పిటిషనర్లు శాశ్వత నిషేధాన్ని కోరుతున్నారని మరియు నిర్దిష్ట ఉపశమన చట్టం, 1963లోని సెక్షన్ 41లో ఉన్న ఆదేశాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని, అటువంటి

ఉపశమనం మార్గం ద్వారా మంజూరు చేయబడదని 2వ ప్రతివాది తరపు సీనియర్ న్యాయవాది సమర్పించారు. ఒక రిట్ పిటిషన్. 1995 చట్టంలోని సెక్షన్ 54 ప్రకారం వక్ఫ్ ట్రిబ్యునల్‌లో పెండింగ్‌లో ఉన్న ప్రొసీడింగ్‌కు సంబంధించిన విషయానికి సంబంధించి, రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేయబడిందని వాదించారు. 1995 చట్టంలోని సెక్షన్ 83(5) ద్వారా సృష్టించబడిన చట్టపరమైన కల్పనను దృష్టిలో ఉంచుకుని, ఇది సివిల్ కోర్టుగా పరిగణించబడుతున్నందున, వివాదాస్పద ఆస్తి వక్ఫ్ ఆస్తి కాదా అనే సమస్యను నిర్ణయించడానికి వక్ఫ్ ట్రిబ్యునల్ సమర్థంగా ఉందని వాదించారు. సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, 1908లోని ఉత్తర్వు ఏడు(VII) రూల్ 11 ప్రకారం పిటిషనర్లు తప్పనిసరిగా ఒక పిటిషన్‌ను దాఖలు చేయాలని కూడా వాదించారు. పైన పేర్కొన్న సమర్పణకు మద్దతుగా, **ఎస్సార్ స్టీల్ ఇండియా లిమిటెడ్ కమిటీ ఆఫ్ క్రెడిటర్స్ వర్సెస్ సతీష్ కుమార్ గుప్తా**లో సర్వోన్నత న్యాయస్థానం నిర్ణయంపై ఆధారపడటం జరిగింది.

(పదకొండు) పిటిషనర్ల ప్రత్యుత్తర సమర్పణలు :

18. 1995 చట్టంలోని సెక్షన్ 40, 1954 చట్టంలోని సెక్షన్ 27కు అనుగుణంగా ఉందని పిటిషనర్ల తరపు సీనియర్ న్యాయవాది ప్రత్యుత్తరం ద్వారా సూచించారు. 1995 చట్టంలోని సెక్షన్ 54, 1995 చట్టంలోని సెక్షన్ 40లో పేర్కొన్నది కాకుండా ఇతర ప్రయోజనాల కోసం రూపొందించబడిందని సమర్పించబడింది. 1995 చట్టంలోని సెక్షన్ 40 ద్వారా నిషేధించబడిన విషయానికి సంబంధించి 1995 చట్టంలోని సెక్షన్ 54 కింద ఉన్న అధికారాన్ని ఉపయోగించలేమని సమర్పించబడింది. ఈ రిట్ పిటిషన్‌లోని ప్రార్థన దావాను ఆపివేయడం కాదని, ప్రొసీడింగ్ ను దాఖలు చేస్తూ వక్ఫ్ బోర్డు తీసుకున్న అధికారాన్ని పిటిషనర్లు ప్రశ్నిస్తున్నారని నివేదించారు.

(పన్నెండు) విశ్లేషణ :

19. మేము రెండు పార్టీలు చేసిన సమర్పణలను పరిగణనలోకి తీసుకున్నాము. "**బోనీ జ్యుడిసిస్ ఎస్ట్ లైట్స్ దిరిమెరే, నే లిస్ ఎక్స్ లైట్ ఒరిటూర్, ఎట్ ఇంట్రెస్ట్ రిప్యులికేట్ యుట్**

సింట్ ఫైన్స్ లిటియం" (*"boni judicis est lites dirimere, ne lis ex lite oritur, et interest reipulicate ut sint fines litium"*) అనే మాగ్జిమ్‌ను గమనించటం సముచితం. కనీసం వీలైతే, చట్టం ప్రకారం కోర్టు ముందు పెండింగ్‌లో ఉన్న కేసుల నుండి ఎటువంటి తదుపరి వ్యాజ్యం తలెత్తకుండా చూసుకోవటం, అనే ఈ మాగ్జిమ్ శాసనం నిర్ణయానికి అంతిమత్వాన్ని జోడించిన చోట ఎక్కువ ప్రాధాన్యతతో వర్తిస్తుంది. పైన పేర్కొన్న ఆరోగ్యకర సూత్రాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని, 1954 చట్టంలోని నిబంధనలను మనం గమనించవచ్చు.

20. 1954 చట్టం వక్ఫ్‌ల మెరుగైన పరిపాలన మరియు పర్యవేక్షణ కోసం రూపొందించబడింది. 1954 చట్టంలోని సెక్షన్ 5(2) ప్రకారం, వక్ఫ్ బోర్డ్ నోటిఫికేషన్ ప్రచురించిన తర్వాత ఏదైనా వివాదం తలెత్తినప్పుడు, ఒక ఆస్తిని వక్ఫ్ ఆస్తిగా నోటిఫై చేసిన తర్వాత, సివిల్ కోర్టు ద్వారా నిర్ణయం తీసుకోవాల్సి ఉంటుంది. ప్రచురించబడిన జాబితాలో వక్ఫ్ ఆస్తిగా పేర్కొనబడిన పబ్లిక్ లా ప్రాపర్టీ, వక్ఫ్ ఆస్తి అవునా, కాదా. వక్ఫ్ బోర్డ్ జాబితాను ప్రచురించిన తర్వాత ఒక సంవత్సరం గడువు ముగిసిన తర్వాత సివిల్ కోర్టు దావా వేయకూడదని సెక్షన్ 6 అందిస్తుంది. 1954 చట్టంలోని సెక్షన్ 27 ఆస్తి వక్ఫ్ ఆస్తి అయితే నిర్ణయంతో వ్యవహరిస్తుంది. సెక్షన్ 27 ఏదైనా ఆస్తి వక్ఫ్ ఆస్తి కాదా అని నిర్ణయించడానికి బోర్డుకి అధికారం ఇస్తుంది. ఈ పిటిషన్‌లలో వివాదాస్పద ప్రయోజనం కోసం సంబంధితమైన సెక్షన్ 27, సూచన సౌలభ్యం కోసం దిగువన సంగ్రహించబడింది:

"27. **ఆస్తి వక్ఫ్ ఆస్తి అయితే నిర్ణయం:** (1) వక్ఫ్ ఆస్తి అని నమ్మడానికి కారణం ఉన్న ఏదైనా ఆస్తికి సంబంధించిన సమాచారాన్ని బోర్డు స్వయంగా సేకరించవచ్చు మరియు నిర్దిష్ట ఆస్తి వక్ఫ్ ఆస్తి కాదా లేదా లేదా వక్ఫ్ అనేది ఏదైనా ప్రశ్న తలెత్తితే. సున్నీ వక్ఫ్ లేదా షియా వక్ఫ్, అది సరైనదని భావించే విచారణ చేసిన తర్వాత, ప్రశ్నను నిర్ణయించవచ్చు.

(2) సబ్-సెక్షన్ (1) కింద ఏదైనా ప్రశ్నపై బోర్డ్ యొక్క నిర్ణయం, సమర్థ అధికార పరిధిలోని పౌర న్యాయస్థానం ద్వారా రద్దు చేయబడితే లేదా సవరించబడితే తప్ప, అంతిమమైనది."

అందువల్ల, వక్ఫ్ బోర్డు 1954 చట్టంలోని సెక్షన్ 27 కింద అందించిన పద్ధతిలో ఏదైనా ఆస్తికి సంబంధించిన సమాచారాన్ని సేకరించి, నిర్దిష్ట ఆస్తిని వక్ఫ్ ఆస్తి కాదా లేదా అని నిర్ణయించవచ్చు మరియు దానిని సివిల్ కోర్టు రద్దు చేసినా లేదా సవరించినా మినహా, పేర్కొన్న నిర్ణయం అంతిమమైనది. 1954 చట్టంలోని సెక్షన్ 27(1) ప్రకారం ఈ పథకం విచారణను ప్రతిపాదించింది మరియు బోర్డుపై పాక్షిక–న్యాయపరమైన విధి విధించబడింది.

21. ప్రస్తుత కేసులో, వక్ఫ్ బోర్డ్ 1954 చట్టంలోని సెక్షన్ 27 కింద విచారణ జరిపి, సబ్జెక్ట్ ఆస్తి వక్ఫ్ ఆస్తి కాదని 05.10.1958 తేదీతో నిర్ధారించింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉన్నత న్యాయస్థానం డబ్ల్యు.పి. నెం.1772/1966లో ఆమోదించిన 05.09.1968 నాటి ఉత్తర్వులో పైన పేర్కొన్న తీర్మానం ప్రస్తావించబడింది. ఆ తర్వాత, బోర్డ్ యొక్క సమ్మతితో అబ్దుల్ గఫూర్ ఒ.ఎస్.నెం.2391/1964తో కూడిన దావాను ఒకటవ అదనపు ప్రధాన న్యాయమూర్తి, సిటీ సివిల్ కోర్ట్, హైదరాబాద్‌లో దాఖలు చేశారు. తేదీ 21 ఖుర్దాద్, 1355 ఫస్లీ అంటే, 1945 విచారణ న్యాయస్థానం 31.08.1965 తేదీనాటి తీర్పు మరియు డిక్రీ ప్రకారం, డబ్బు అధికార పరిధి లేకపోవడంతో పాటు అవసరమైన కోర్టు రుసుము చెల్లించనందుకు సమర్థ న్యాయస్థానం ముందు దాఖలు చేయటం కోసం ఫిర్యాదును తిరిగి ఇచ్చింది.

22. సి.ఆర్.పి.నెం.2097/1965 లోని రివిజన్ పిటిషన్‌లో పేర్కొన్న తీర్పు కొట్టివేయబడింది. ఆ తర్వాత, వక్ఫ్ బోర్డు 11.08.1966 తేదీనాటి సబ్జెక్ట్ ఆస్తి వక్ఫ్ ఆస్తి అనే కారణంతో శ్రీమతి డి.ఎస్.లక్ష్మి మరియు శ్రీమతి జి.మోహిని కుమారికి షోకాజ్ నోటీసు జారీ చేసింది. ఈ షోకాజ్ నోటీసును ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉన్నత న్యాయస్థానంలో డబ్ల్యు.పి.నెం.1772/1996 అనే రిట్ పిటిషన్‌లో సవాలు చేశారు. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఉన్నత న్యాయస్థానం 05.09.1968 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా 1954 చట్టంలోని సెక్షన్ 27 ప్రకారం సబ్జెక్ట్ ఆస్తి వక్ఫ్ ఆస్తి కాదని ఒకసారి నిర్ధారణ జరిగితే, వక్ఫ్ బోర్డు సమస్యను మళ్లీ పరిశీలించడానికి అనుమతించబడదని, దీని ప్రకారం, నిషేధిత రిట్ జారీ చేయబడింది. ఉత్తర్వు యొక్క సంబంధిత సారం క్రింది విధంగా ఉంది:

"సెక్షన్ శాశ్వతమైనది మరియు బోర్డు విచారణలు చేసి నిర్ణయం ఇచ్చిన తర్వాత, అది అంతిమమైనది మరియు సివిల్ కోర్టు నిర్ణయానికి మాత్రమే లోబడి ఉంటుంది. బోర్డు తన మునుపటి ఉత్తర్వును సవరించడానికి అధికారం ఇచ్చే ఏ నిబంధనను నా దృష్టికి తీసుకురాలేదు. సమీక్షకు కారణం ఏదైనా కావచ్చు, సమీక్ష అధికారం లేనప్పుడు, బోర్డు లేదా దాని స్థానంలో నిర్వాహకుడికి ఉత్తర్వును సమీక్షించే అధికార పరిధి ఉండదు; మరియు తత్ఫలితంగా, నిర్వాహకుడు ఎలాంటి తాజా విచారణ చేయలేరు. అందువల్ల, రిట్ పిటిషన్ అనుమతించబడుతుంది మరియు 11.08.1966న పిటిషనర్‌కు ఇచ్చిన నోటీసుకు అనుగుణంగా విచారణను కొనసాగించవద్దని ప్రతివాదిని ఆదేశిస్తూ నిషేధిత రిట్ జారీ చేయబడింది. ప్రతివాది యొక్క ఉత్తర్వు కూడా రద్దు చేయబడింది. అయితే, పరిస్థితులలో, నేను ఖర్చుల గురించి ఎటువంటి ఉత్తర్వు చేయను."

23. ఆ తర్వాత, పిటిషనర్లు వక్ఫ్ ఆస్తులను ఆక్రమించారనే కారణంతో వక్ఫ్ బోర్డు 1995 చట్టంలోని సెక్షన్ 54(1) కింద మరోసారి నోటీసు జారీ చేసింది. పిటిషనర్లు 30.06.1998 నాటి నోటీసుకు సమాధానం సమర్పించారు, ఇందులో వక్ఫ్ ఆస్తి అనే వక్ఫ్ బోర్డు వాదనను తిరస్కరించారు. అయితే ఏడేళ్లుగా ఈ వ్యవహారంపై తదుపరి చర్యలు తీసుకోలేదు. ఏడేళ్ల తర్వాత, విషయం భూమి వక్ఫ్ ఆస్తి అనే కారణంతో 1995 చట్టంలోని సెక్షన్ 54(1) ప్రకారం 01.02.2005 తేదీతో మరో నోటీసు జారీ చేయబడింది. పిటిషనర్ నం.1 తేదీ 09.03.2005న వివరణాత్మక ప్రాతినిధ్యాన్ని సమర్పించారు. ఆ తర్వాత, 04.02.2014న, వక్ఫ్ బోర్డు 1995 చట్టంలోని సెక్షన్ 54 ప్రకారం పిటిషనర్లను సబ్జెక్ట్ ఆస్తి నుండి తొలగించాలని కోరుతూ చర్యను ప్రారంభించింది.

24. ఈ విధంగా, 1954 చట్టంలోని సెక్షన్ 27 ప్రకారం 05.10.1958 నాటికే సబ్జెక్ట్ ఆస్తి వక్ఫ్ ఆస్తి కాదని వక్ఫ్ బోర్డు స్వయంగా ప్రశ్నను నిర్ణయించినప్పటికీ, సబ్జెక్ట్ ఆస్తిని వక్ఫ్ ఆస్తిగా క్లెయిమ్ చేయడానికి వక్ఫ్ బోర్డు తరపున వరుస ప్రయత్నాలు జరిగినట్లు స్పష్టంగా తెలుస్తుంది. 1954 చట్టంలోని సెక్షన్ 27(2) చట్టంలోని సెక్షన్ 27(1) ప్రకారం బోర్డ్ యొక్క నిర్ణయం అంతిమమైనదని, సమర్థ అధికార పరిధి గల సివిల్ కోర్టు ద్వారా రద్దు చేయబడితే లేదా సవరించబడితే తప్ప. 05.10.1958 నాటి తీర్మాణం సమర్థ అధికార పరిధి కలిగిన సివిల్

కోర్టు ద్వారా సవరించబడలేదు లేదా రద్దు చేయబడలేదు. 1954 చట్టంలోని సెక్షన్ 27(2) చట్టంలోని సెక్షన్ 27(1) ప్రకారం బోర్డ్ యొక్క నిర్ణయం అంతిమమైనదని, సమర్థ అధికార పరిధి గల సివిల్ కోర్టు ద్వారా రద్దు చేయబడినా లేదా సవరించబడినా తప్ప. తేదీ 05.10.1958 నాటి తీర్మాణం సమర్థ అధికార పరిధి కలిగిన సివిల్ కోర్టు ద్వారా సవరించబడలేదు లేదా రద్దు చేయబడలేదు. 1954 చట్టంలోని సెక్షన్ 27(1) ప్రకారం చేసిన పైన పేర్కొన్న నిర్ణయం, ప్రతివాదుల తరపున తిరస్కరించబడలేదు, ఇది వక్ఫ్ బోర్డును కట్టడి చేస్తుంది.

25. రిట్ ఆఫ్ ప్రొహిబిషన్ జారీ చేసే అధికారాన్ని అమలు చేసే సూత్రాలు ఎస్. గోవింద మీనన్ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియాలో సర్వోన్నత న్యాయస్థానం ద్వారా పరిష్కరించబడ్డాయి మరియు పేరా 5లో ఇది క్రింది విధంగా నిర్ణయించింది:

"5. రిట్ ఆఫ్ ప్రొహిబిషన్ మంజూరుకు సంబంధించిన అధికార పరిధి ప్రాథమికంగా పర్యవేక్షిస్తుంది మరియు ఆ రిట్ యొక్క లక్ష్యం న్యాయస్థానాలు లేదా అనధికార ట్రిబ్యునల్‌లు తమ వద్ద లేని అధికార పరిధిని ఉపయోగించకుండా నిరోధించడం లేదా వారి అధికార పరిధిని అధిగమించకుండా నిరోధించడం. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, అనధికార లేదా పరిమిత అధికార పరిధిలోని న్యాయస్థానాలు లేదా ట్రిబ్యునల్‌లను వాటి పరిమితుల్లో పరిమితం చేయడం లక్ష్యం. నిషేధం చేసే రిట్ అధికార పరిధికి లేదా అధికార పరిధి లేకపోవడానికి మాత్రమే కాకుండా, సహజ న్యాయ నియమాల నుండి నిష్క్రమణ విషయంలో కూడా రిట్ ఉంటుంది (ఇంగ్లండ్ యొక్క హాల్ బరీ యొక్క చట్టాలు చూడండి, 3వ ఎడిన్., వాల్యూమ్. 11, పేజి 114). ఉదాహరణకు, కింగ్ వర్సెస్ నార్త్ [1927 (1) కెబి 491]లోని కోర్ట్ ఆఫ్ అప్పీల్, జూలై 24, 1925 నాటి పరిషత్తు(కాన్సిస్టరీ) కోర్ట్ యొక్క న్యాయమూర్తి యొక్క ఆదేశం ప్రకారం ప్రత్యామ్నాయ(వికార్) విచారణకు అవకాశం ఇవ్వకుండా చేయబడింది. అతని రక్షణలో, ఈ ఉత్తర్వు సహజ న్యాయం యొక్క సూత్రాలను ఉల్లంఘిస్తూ చేయబడింది. కనుక ఇది అధికార పరిధి లేకుండా చేసిన ఉత్తర్వు మరియు నిషేధించే రిట్ జారీ చేయవలసి ఉంటుంది. కానీ అనధికార ట్రిబ్యునల్ యొక్క కోర్సు, అభ్యాసం లేదా విధానాన్ని సరిచేయడానికి లేదా చర్యల యోగ్యతలపై తప్పుడు నిర్ణయాన్ని సరిదిద్దడానికి ఈ

రిట్ నిర్వహించబడదు. పొరపాటు దాని అధికార పరిధికి వెలుపలకు వెళ్లేంత వరకు, న్యాయస్థానం లేదా అనధికార ట్రిబ్యునల్‌కు రిట్ఆఫ్ ప్రొహిబిషన్ జారీ చేయబడదని బాగా స్థిరపడింది (రెజీనా వర్సెస్ కంప్ట్రోలర్ జనరల్ ఆఫ్ పేటెంట్స్ అండ్ డిజైన్ [1953 (2) డబ్ల్యుఎల్ఆర్ 760, 765]) మరియు పారిసియెన్ బాస్కెట్ షూస్ ప్రొప్రైటరీ లిమిటెడ్ వర్సెస్ వైటే [59 సిఎల్ఆర్ 369]. కాబట్టి అధికార పరిధి మరియు దానిని ఉపయోగించే విధానం మధ్య స్పష్టమైన వ్యత్యాసాన్ని కొనసాగించాలి. అధికార పరిధి కావాలంటే, ఆ విషయం న్యాయవిరుద్ధం కానిది మరియు కోర్టు లేదా అంతర్(ఇంటీరియర్) ట్రిబ్యునల్ దాని అధికార పరిధికి మించి విచారణను కొనసాగించడాన్ని నిషేధించే రిట్ ఆఫ్ ప్రొహిబిషన్ ఉంటుంది.

26. ఆ తర్వాత, **తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానాల తీర్పులో** (పైన పేర్కొన్న), పైన పేర్కొన్న తీర్పులోని సూత్రాలను14వ పేరాలో పునరుద్ఘాటించారు. పేర్కొన్న పేరా సంబంధిత సారం క్రింది విధంగా ఉంది:

"14. రిట్ ఆఫ్ ప్రొహిబిషన్‌తో సహా రిట్‌లు జారీ చేసే అధికారం సర్వోన్నత న్యాయస్థానం మరియు ఉన్నత న్యాయస్థానాలకు ఉందని అధికారాల ఆధారంగా స్పష్టమవుతుంది. సాధారణంగా కిందిస్థాయి కోర్టు లేదా ట్రిబ్యునల్ (ఎ) అధికార పరిధి లేకుండా లేదా మించిన పనిని కొనసాగించినప్పుడు, (బి) సహజ న్యాయ నిబంధనలను ఉల్లంఘించినప్పుడు, (సి) అధికారాతీతంగా లేదా రాజ్యాంగ విరుద్ధంగా చర్య తీసుకున్నప్పుడు లేదా (d) ప్రాథమిక హక్కులకు విరుద్ధంగా వ్యవహరించినప్పుడు. అటువంటి అధికారాన్ని ఉపయోగించడాన్ని నియంత్రించే సూత్రాలను ఖచ్చితంగా పాటించాలి. అరుదైన సందర్భాల్లో మాత్రమే నిషేధిత రిట్ జారీ చేయాలి. అటువంటి రిట్‌లను జారీ చేసేటప్పుడు అత్యున్నతమైన న్యాయవ్యవస్థ క్రమశిక్షణను పాటించాలి. రిట్ అధికార పరిధి అప్పిలేట్ అధికార పరిధికి భిన్నమైన అసలు అధికార పరిధి అని గుర్తుంచుకోవాలి. అప్పీల్‌ను రిట్ రూపంలో మరుగు పరచడానికి అనుమతించబడదు. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, అప్పీలుకు మరో రూపం ఇస్తూ ("as a cloak of an appeal in disguise") ఈ అధికారాన్ని ఉపయోగించడానికి అనుమతించబడదు. అటువంటి అధికారాన్ని తక్కువగా ఉపయోగించడం సబార్డినేట్ కోర్టు

యొక్క గౌరవం మరియు సమగ్రతను దెబ్బతీస్తుంది మరియు అస్తవ్యస్తమైన పరిణామాలకు దారితీయవచ్చు. ఇది సబార్డినేట్ కోర్టు విశ్వాసాన్ని దెబ్బతీస్తుంది."

27. పైన పేర్కొన్న చక్కగా స్థిరపడిన చట్టపరమైన సూత్రాల గీటురాయిపై, ప్రస్తుత కేసు యొక్క వాస్తవాలలో, ముందుగా 1954 చట్టంలోని సెక్షన్ 27 ప్రకారం సబ్జెక్ట్ ఆస్తి వక్ఫ్ ఆస్తి అవునా కాదా అనే సమస్యను నిర్ణయించడం కోసం, అంతిమంగా కూడా వక్ఫ్ బోర్డ్‌ను కట్టడి చేస్తుంది మరియు రెండవది, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉన్నత న్యాయస్థానం ద్వారా డబ్ల్యు.పి.నెం.1772/1966లో 05.09.1968 నాటి నిషేధపు రిట్ దృష్ట్యా, వక్ఫ్ బోర్డ్ ద్వారా చర్యని ప్రారంభించడం అధికార పరిధిని మించిపోయింది మరియు సమస్య అవసరం రిట్ ఆఫ్ ప్రొహిబిషన్ నెరవేరింది.

28. ఈ దశలో, ఇరవై నాలుగు సంవత్సరాల వ్యవధి తర్వాత సవరణ నోటిఫికేషన్‌ను జారీ చేయడంలో వక్ఫ్ బోర్డు చర్య యొక్క చెల్లుబాటు గురించి సూచిస్తాం. "ఎర్రాట"/"కొరిజెండమ్" అనే వ్యక్తీకరణ యొక్క పరిధి మరియు అర్థాన్ని సర్వోన్నత న్యాయస్థానం ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం (ప్రస్తుతం తెలంగాణ రాష్ట్రం) వర్సెస్ ఎ.పి. స్టేట్ వక్ఫ్ బోర్డ్ (పైన పేర్కొన్న)లో చర్చించింది. పేరా 150 మరియు 151లో, ఇది కింది విధంగా నిర్వహించబడింది:

"150. "ఎర్రాటా" అనే పదం యొక్క పరిధి మరియు అర్థం ఏమిటో మనం పరిశీలించాలి. "ఎర్రాటా" అనేది ఫ్రెంచ్ మూలానికి చెందిన పదం, దీని అర్థం సరిదిద్దవలసిన విషయం. ముద్రణ(ప్రింటింగ్)లేదా రాయడంలో పొరపాటు అని అర్థం. పార్వతి దేవి వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ యు.పి ((2007) 6 ఆల్ ఎల్‌జె 50)గా నివేదించబడిన తీర్పుకు సూచన ఇవ్వవచ్చు. ఇది క్రింది విధంగా ఉంది:-

"20. “ఎర్రాటం (ఫ్రెంచ్) అనే పదానికి ముద్రణ లేదా రాయడంలో పొరపాటు అని అర్థం; అటువంటి తప్పుపై దృష్టిని ఆకర్షించే గమనిక. తప్పుల జాబితా పుస్తకం చివర జోడించబడింది.

21. "ఎర్రాటా" అనే పదం ఫ్రెంచ్ మూలానికి చెందిన పదం మరియు దీని అర్థం 'సరిదిద్దవలసిన విషయం.' పుస్తకాన్ని ముద్రించిన తర్వాత, కొన్ని తప్పులు విస్మరించబడినట్లు గుర్తించబడటం తరచుగా జరుగుతుంది. తరువాతి సంచికలలో, అటువంటి తప్పుల జాబితాను చొప్పించడం మరియు అవసరమైన దిద్దుబాట్లను సూచించడం సాధారణం. వీటిని 'కొరిజెండా' అంటారు.

xxxxxxxx

23. జస్టిస్ ఎల్.పి. సింగ్ మరియు మజుందార్ రచించిన జ్యుడీషియల్ డిక్షనరీలో, 2వ ఎడిషన్, పేజీ 552, *అస్సాం రాజ్యిక్ ఉద్యోగ్ కార్మిక సంఘ వర్సెస్ అస్సాం రాష్ట్రం*, 1996 గౌ ఎల్ఆర్ 236, (పేజీ 241 వద్ద), "కొరిజెండమ్ అనే పదంలోని కింది భాగాన్ని ఉటంకిస్తూ. "ఈ క్రింది విధంగా నిర్వచించబడింది:-

"కోరిజెండమ్" అనే పదానికి నిఘంటువు అర్థం సరైనది అని అర్థం. దీని అర్థం లోపం ఉండాలి మరియు దానిని సవరించడం మరియు సరిదిద్దడం అవసరం. కొరిజెండమ్ పేరుతో , ఒక నియమాన్ని మార్చడం సాధ్యం కాదు, కానీ అది ప్రస్తుత సందర్భంలో చేసినట్లు కనిపిస్తుంది. నియమాన్ని మార్చడానికి లేదా సవరించడానికి, నియమాన్ని రూపొందించడంలో అనుసరించిన అదే విధానాన్ని అనుసరించాలి.

24. కోర్టులు, "కొరిజెండమ్" అనే పదం యొక్క అర్థం మరియు అన్వయాన్ని, పదే పదే పరిగణించాయి. కమీషనర్ ఆఫ్ సేల్స్ టాక్స్, యు.పి. వర్సెస్ డన్ లప్ ఇండియా లిమిటెడ్(1994) 92 ఎస్‌టిసి 571, నోటిఫికేషన్‌లోని పొరపాటును సరిదిద్దడానికి కొరిజెండమ్ జారీ చేయబడిందని, కాబట్టి, అసలు నోటిఫికేషన్ జారీ చేసిన తేదీకి సంబంధించినదని ఈ కోర్టు పేర్కొంది.

25. పియారా సింగ్ వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ పంజాబ్ (2000) 5 ఎస్‌సిసి 765 : ఎఐఆర్ 2000 ఎస్‌సిసి 2352, అంకగణిత లోపాన్ని సరిదిద్దడానికి కొరిజెండమ్ లేదా 'మోర్ కొరిజెండా' జారీ చేయడంపై ఎలాంటి అడ్డంకి లేదని గౌరవనీయ ఉన్నత న్యాయస్థానం పేర్కొంది.

xxxxxxxx

27. పైన పేర్కొన్న వాటిని దృష్టిలో ఉంచుకుని, చట్టపరమైన స్థితిని క్లుప్తీకరించవచ్చు, కేవలం అక్షర దోషాన్ని లేదా దానిలో లోపాన్ని సరిచేయడానికి మాత్రమే ఒక కొరిజెండమ్‌ను జారీ చేయవచ్చు. అయితే, ఇది అచ్చు తప్పు /అంకెల తప్పును సరిచేయడానికి మాత్రమే ఉద్దేశించబడింది. ఇది చట్టం యొక్క ప్రభావాన్ని కలిగి ఉండదు లేదా ఒక వ్యక్తి యొక్క స్వాధీన హక్కును తీసివేయదు లేదా చట్టం ద్వారా అందించబడిన వ్యక్తుల హక్కులను రద్దు చేసే ప్రభావాన్ని కలిగి ఉండదు.

151. ప్రస్తుత కేసు వాస్తవాలలో, ఎర్రాటా నోటిఫికేషన్ పూర్తిగా తాజా నోటిఫికేషన్ తప్ప మరొకటి కాదని మేము కనుగొన్నాము. పొరపాటు అనేది తప్పును సరిదిద్దడం. అందువల్ల, అంకగణిత మరియు అచ్చు తప్పులను మాత్రమే సరిదిద్దవచ్చు మరియు తప్పు నోటిఫికేషన్ కారణంగా నోటిఫికేషన్ యొక్క పరిధిని పెంచడం సాధ్యం కాదు. 1989లో వక్ఫ్ ఆస్తిగా నోటిఫై చేయబడిన 5506 చదరపు గజాల స్థలంలో, 1654 ఎకరాల విస్తీర్ణం మరియు 32 గుంటల భూమిని సవరణ నోటిఫికేషన్ ముసుగులో చేర్చడం సాధ్యం కాదు ఎందుకంటే ఇది క్లరికల్ లేదా అంకగణిత తప్పిదం కాదు. సెక్షన్ 32(2)(ఎన్) ప్రకారం సెక్షన్ 40తో చదివిన లేదా సర్వే కమిషనర్‌ని నియమించడం ద్వారా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కు అందించిన సర్వే నివేదిక ఆధారంగా సరైన విచారణ చేయకుండా చేయలేని పెద్ద ప్రాంతాన్ని చేర్చడం.

29. చట్టంలో ఒక చర్య చేయడానికి కాలపరిమితిని అందించనప్పుడు, అటువంటి చర్యను సహేతుకమైన సమయంలో పూర్తి చేయాలని మరియు వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులలో సహేతుకమైన సమయం ఏది నిర్ణయించబడాలని చట్టంలో బాగా స్థిరపడింది. చట్టం యొక్క (**మెహెర్ రుసీ దలాల్ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా** [(2004) 7 ఎస్‌సిసి 362] చూడండి; P.K.శ్రీకాంతన్ vs. P.శ్రీకుమారన్ నాయర్ [(2006) 13 ఎస్‌సిసి 574] మరియు **కె.బి.నాగుర్ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా** [(2012) 4 ఎస్‌సిసి 483]). **ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం వర్సెస్ ఎ.పి. స్టేట్ వక్ఫ్ బోర్డ్** (పైన పేర్కొన్న)లో ఉన్నత న్యాయస్థానం కూడా పదిహేడేళ్ల తర్వాత తప్పును జారీ చేయడంలో వక్ఫ్ బోర్డు చర్యను నిరాకరించింది.

30. ప్రస్తుత సందర్భంలో, 1995 చట్టంలోని నిబంధనల ప్రకారం గెజిట్ నోటిఫికేషన్ 12.07.1984న జారీ చేయబడింది, దీనిలో ఆస్తి వివరణ క్రింది విధంగా ఉంది:

"సర్వే నెం.182/2లో శ్మశానవాటిక మరియు భూమి ఉన్న మసీదు సుల్తాన్"

31. ఆ తర్వాత, 12.07.1984 తేదీ నాటి గెజిట్ నోటిఫికేషన్‌కు అనుబంధం 23.08.2007న జారీ చేయబడింది, అంటే 24 సంవత్సరాల వ్యవధి తర్వాత, 12.07.1984 నాటి నోటిఫికేషన్ ఈ క్రింది విధంగా చదవడానికి సవరించబడింది:

"మసీద్ బాగ్ కవాడిగూడ, హైదరాబాద్, పాత కరస్పాండెంట్ నెం.140-కొత్త సర్వే నెం.181, విస్తీర్ణం 1 ఎకరం 24 గుంటలు, మరియు సర్వే నెం.182 విస్తీర్ణం 2 ఎకరాల 20 గుంటలు, మొత్తం ఎకరాలు 4.04 గుంటలు".

32. ఈ విధంగా, 12.07.1984 తేదీ మరియు 23.08.2007 నాటి అనుబంధాన్ని కలిపి చదవడం ద్వారా, ఇది మునుపటి నోటిఫికేషన్ యొక్క స్పష్టీకరణ స్వభావంలో లేదని, 24 ఏళ్ల సుదీర్ఘ కాలం తర్వాత అసలు నోటిఫికేషన్‌కు ప్రత్యామ్నాయంగా చట్టంలో అనుమతించబడదని స్పష్టంగా తెలుస్తుంది.

33. ప్రతివాదుల తరపున సమర్పణల విషయానికొస్తే, పిటిషనర్లకు 1995 చట్టం ప్రకారం చట్టబద్ధమైన ప్రత్యామ్నాయం అందుబాటులో ఉన్నదనే కారణం చేత, కేవలం వారిని న్యాయపరమైన గాయాన్ని చవిచూడడానికి అనుమతించలేము, ప్రత్యేకించి ప్రతివాదుల చర్య చట్టపరంగా నిష్ఫలమైనందున. పైన పేర్కొన్న కారణాల దృష్ట్యా, వాస్తవ మాతృకను పొందడంలో నిషేధం యొక్క ఆవశ్యకత నెరవేరిందని మేము ఇప్పటికే నిర్ధారించాము. అందువల్ల, **తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం** (పైన పేర్కొన్న)లో సర్వోన్నత న్యాయస్థానం తీర్పు ప్రతివాదులకు ఎటువంటి సహాయం చేయదు.

(పదమూడు) ముగింపు :

34. మునుపటి విశ్లేషణ దృష్ట్యా, పిటిషనర్ల ఆస్తికి సంబంధించి వక్ఫ్ బోర్డు ప్రచురించిన 23.08.2007 నాటి అనుబంధ నోటిఫికేషన్ రద్దు చేయబడింది మరియు వక్ఫ్ ట్రిబ్యునల్ ముందున్న ఒ.ఎస్.నెం.13/2014లో మరియు 1995 చట్టంలోని సెక్షన్ 54 ప్రకారం తదుపరి విచారణ కొనసాగకూడదని ప్రతివాదులను నిషేధిస్తూ రిట్ జారీ చేయబడింది.

ఫలితంగా, రిట్ పిటిషన్లు తదనుగుణంగా అనుమతించబడ్డాయి.

ఇతర పిటిషన్లు, ఏవైనా పెండింగ్‌లో ఉంటే, మూసివేయబడ్డాయి. ఖర్చులకు సంబంధించి ఎటువంటి ఉత్తర్వు లేదు.

★★★